

ŻYWA RÓŻNORODNOŚĆ

Murawy kserotermiczne stanowią zróżnicowane siedlisko dla wielu rzadkich i zagrożonych dziś gatunków zwierząt i roślin. Są one optymalnie przystosowane do życia w tych surowych warunkach.

Rośliny na przykład posiadają specjalne organy magazynujące wodę i składniki odżywcze lub mają głęboki system korzeniowy. Niektóre gatunki również kończą swój cykl życiowy zanim latem zrobi się zbyt sucho i gorąco. Przeżywają one następnie w glebie lub jako nasiona.

Sasanka łąkowa

Jaszczurka zwinka

Kraśnik sześciopłamek

Goryczka krzyżowa

Na bogatych w kwiaty płatach muraw wiele owadów, takich jak motyle czy pszczoły samotnice, znajduje wystarczającą ilość nektaru. Obfitość pożywienia wabi je do późnego lata.

W typowych półotwartych krajobrazach z mozaiką muraw kserotermicznych i ciepłolubnych krzewów doskonale czują się jaszczurki zwinki i ptaki takie jak dzierzba gąsiorek czy jarzębka.

Przemieszczające się stado na pasie granicznym

Foto: A. Radławska

KONTAKT

Partner wiodący

Federacja Zielonych "GAJA"
ul. 5 Lipca 45 · 70-374 Szczecin
☎ +48 91 489 42 33
✉ fzbiuro@gajanet.pl

Partner projektu

Landkreis Vorpommern-Greifswald
Untere Naturschutzbehörde
Ellbogenstraße 2 · 17389 Anklam
☎ +49 38 34 87 60 3222
✉ johannes.froehlich@kreis-vg.de

Partner projektu

Landschaftspflegeverband
Uckermark-Schorfheide e.V.
Hoher Steinweg 5-6 · 16278 Angermünde
☎ +49 33 31 29 87 90
✉ lpv.uckermark-schorfheide@gmx.de

Więcej informacji

na temat projektu można uzyskać po zeskanowaniu znajdującego się obok kodu QR.

Niniejsza ulotka została wydrukowana w ramach projektu "Ochrona muraw kserotermicznych w polsko-niemieckim obszarze przygranicznym", który jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Tekst, redakcja: J. Fröhlich, Powiat Vorpommern-Greifswald
Zdjęcie na stronie tytułowej:
kartątek leśny na kwiecie goździka kartuszka (J. Noack)

Ochrona muraw kserotermicznych

w polsko-niemieckim obszarze przygranicznym

Interreg
Mecklenburg-Vorpommern/Brandenburg/Polska

CZYM SĄ MURAWY KSEROTERMICZNE?

Murawy kserotermiczne to często bogate w zioła, kolorowo kwitnące płaty niskiej, nierównomiernej roślinności. Występują na stanowiskach ubogich w składniki odżywcze i wodoprzepuszczalnych, oraz na terenach o cienkiej warstwie gleby. Rozwinęły się one w Europie Środkowej w wyniku karczowania przez człowieka na dużą skalę dawnych terenów leśnych w okresie średniowiecza.

Intensywne użytkowanie wykarczowanych terenów jako pastwisk sezonowych lub do pozyskiwania siana i ściółki sprawiło, że pozostały one odsłonięte i mogły tu przywędrować nawet rośliny ze wschodnioeuropejskich stepów. Ponadto murawy kserotermiczne występują na naturalnie bezdrzewnych stanowiskach ekstremalnych, np. na stromych zboczach, formacjach polodowcowych lub wydmach śródlądowych. Kolonizują również stare kopalnie żwiru i piasku.

Ochnica Jana i len zwyczajny

Foto: A. Radławska

SIEDLIŚKO ZAGROŻONE

Dziś ekstensywne użytkowanie tych mało wydajnych terenów w postaci koszenia lub wypasu często nie jest już opłacalne. Dodatkowo następuje użyźnianie substancjami pochodzącymi z atmosfery i będącymi skutkiem intensywnego rolnictwa.

Uprawa intensywna, granicząca z murawą kserotermiczną

Foto: J. Fröhlich

W wyniku tego wymagające składników odżywczych, bujnie rosnące trawy i krzewy, takie jak m.in. trzcinnik piaskowy czy śliwa tarnina, rozwijają się, przykrywając typowe światłolubne gatunki roślin. Gęsty wojłok obumarłych traw uniemożliwia ich kiełkowanie na wiosnę. Na nieużytkowanych powierzchniach następuje rozprzestrzenianie się roślin drzewiastych (tzw. sukcesja) i utrata siedlisk.

W Europie Środkowej murawy kserotermiczne często występują tylko na małych, wyspowych, fragmentarycznych obszarach rolniczych o ubogiej strukturze. Utrudnia to wymianę genetyczną między populacjami i zmniejsza zdolności adaptacyjne do zmieniających się warunków środowiskowych (np. zmiany klimatu). To z kolei przyczynia się do ogólnego wymierania gatunków.

Foto: J. Fröhlich

PROJEKT

Czas trwania:
2019-2022

Budżet:
ok. 1 mln Euro

3 partnerów w Polsce,
Mecklenburgii-Pomorzu
Przednim i Brandenburgii

Projekt służy zachowaniu i utrzymaniu muraw kserotermicznych na obszarze przygranicznym.

Wdrażane są różne działania:

- » pielęgnacja biotopu (usuwanie krzewów, koszenie, wypas) na łącznej powierzchni około 62 ha
- » ocena stanu i monitorowanie (roślin, zwierząt)
- » promocja (materiały informacyjne, wyjazdy studyjne)
- » tworzenie sieci kontaktów wśród osób zajmujących się ochroną przyrody

Głównym punktem projektu jest transgraniczny wypas na obszarach muraw kserotermicznych na polsko-niemieckim pasie granicznym od Odry koło Staffelde na południu do miejscowości Ladhenthin w powiecie Vorpommern-Greifswald na północy. Sezonowy wypas owiec na tym "zielonym pasie" nie tylko służy utrzymaniu muraw kserotermicznych, ale także przyczynia się do rozprzestrzeniania gatunków.

